Miljø-
direktoratet

STATENS
NATUROPPSYN

Årsrapport 2025 for Varangerhalvøya nasjonalparkstyre

Varangerhalvøya NP, Persfjorden-Syltefjorden LVO, Sandfjorden NR, Ytre Syltevika NR

Christer Michaelsen, SNO Vadsø
Styremøte 01.12.25

Statens naturoppsyn på Varangerhalvøya

SNO Vadsø
Hans Ivar Hortman
Christer Michaelsen

SNO Tana
Helene Tapio Berg
Bjørn Hugo Kristoffersen

Sesongoppsyn SNO
Torfinn Rasmussen

Naturoppsynsloven

§ 2. *Oppsynets oppgaver*

Oppsynet skal føre kontroll med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av

1. lov 28. juni 1957 nr. 16 om friluftslivet,
2. lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven), og eldre vernevedtak som nevnt i naturmangfoldloven § 77,
3. lov 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag,
4. lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner,
5. lov 29. mai 1981 nr. 38 om viltet,
6. lov 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v.,
7. lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (markaloven), og
8. lov 26. juni 1998 nr. 47 om fritids- og småbåter § 40

blir overholdt. Det samme gjelder lov 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall, så langt departementet bestemmer.

Departementet kan gi forskrift om at oppsynet skal føre kontroll med overholdelsen av bestemmelser gitt i medhold av plan- og bygningsloven så langt disse er gitt for å gjennomføre naturmangfoldloven kapittel VI (utvalgte naturtyper).

Oppsynet kan drive veiledning og informasjon, samtidig som det kan drive skjøtsel, registrering og dokumentasjon.

Departementet kan pålegge oppsynet andre oppgaver.

På Finnmarkseiendommens grunn skal oppsynet føre den ytterligere kontroll som departementet og Finnmarkseiendommen avtaler.

SNOs rolle i verneområdeforvaltningen

- Føre kontroll med at vernebestemmelsene blir overholdt
- Føre tilsyn med naturtilstand og aktivitet
- Følge opp avtalte oppdrag i Naturoppdrag
  - SNO har begrenset kapasitet til større tiltak
- Bidra på de av forvaltningens møter som er relevante, befaringer og gi faglige innspill til planarbeid når ønskelig og vi har kapasitet. Dette vurderes av SNO
- Kontroll og tilsyn har prioritet foran andre oppdrag ved kapasitetsproblemer

Tilsyn og kontroll i verneområder

- Løpende kontroll med dispensasjoner
  - Vedtak må ligge i Miljøvedtaksregisteret
- Oppfølging av tips
- Forebyggende aktivitet
  - Skilting og informasjonsvirksomhet i felt (verneskilt med underskilt)
- Bestillinger av kontroll fra regional forvaltningsmyndighet har prioritet
  - Må legges i Naturoppdrag

Tiltak/skjøtsel i verneområder

- Oppfølging av avtalte tiltak med forvaltningsmyndighet
- Tiltak som er igangsatt og tiltak på besøksforvaltning
- Løpende vedlikeholdsarbeid på skilt, informasjonstavler og infrastruktur som tilhører forvaltningsmyndighet
- SNO som operativt kompetansemiljø
- Skjøtsel, naturrestaurering og tilrettelegging

Kompetansemiljø for skjøtsel og tilrettelegging, inkl naturrestaurering

Ut fra kompetanse og kapasitet kan SNO:

- Bistå med veiledning og planlegging
- Utføre Kontroll av *Oppdrag* utført av andre
- Gjennomføre tiltak selv
- Digitale veileder (miljodirektoratet.no)
  - Stiskulen
  - Bekjempelse av fremmede plantearter
  - Bekjempelse av mink
  - Myrrestaurering (under utvikling)

Gjenåpne rasmark – leveområde for mnemosyne
Skjøtselsbrenning i skog
Revegetering av sti og kanalisering av ferdsel i fjellet

«Bestillingsbrevet» for 2026

Nytt:

- Revidert strategi for tiltaksmidler
- Prøveordning for SF med mulighet for tidlig tildeling av midler <u>ikke</u> videreført
- Rammetildeling for tiltak i tråd med postformål og 31-strategien videreføres
- Nye frister i planleggingen av verneområdearbeidet

Miljø-direktoratet

Alle Statsforvaltere
Alle nasjonalpark – og verneområdestyrer

Trondheim, 27.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar): 2025/15345

Saksbehandler: Vibeke Husby

Føringer for forvaltningsmyndighetene for verneområder - tiltaksmidler, restaureringsmidler og SNO-ressurser for 2026

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering. Søknadssenteret åpner for innmelding over kap. 1420 post 31 den 15. november, og frist for innmelding er 9. januar 2026. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering

Nytt – Tiltak for villrein er innlemmet i budsjettposten

I forslag til statsbudsjett for budsjettåret 2026, som ble lagt fram den 15. oktober, er tiltak for villrein inkludert i kap. 1420 post 31. Miljødirektoratet arbeider med tilrettelegging av dette og vil komme tilbake med informasjon om denne delen av budsjettposten når slik informasjon er klar.

Nytt – revidert strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder er nå revidert og skal gjelde i fem år (2026-2030). Strategien gir føringer for bruken av tiltaksmidlene og for prioriteringer mellom ulike tiltak. Vi har ikke gjort store endringer i strategien, men vi oppfordrer til å lese den før dere melder inn behov for tiltaksmidler, se vedlegg 1.

Miljødirektoratet gjennomførte i høst en evaluering av prøveordningene med 1) rammetildeling med bakgrunn i innmeldte behov for midler til tiltak i ESS og 2) tidlig tildeling av tiltaksmidler i tildelingsbrevet til Statsforvalteren før jul.

Statsforvalterne gir i evalueringen bred støtte til ordningen med tildeling av en samlet pott for tiltaksmidler. Dette oppleves som en betydelig forbedring som gir økt fleksibilitet, mindre byråkrati og bedre økonomistyring. Flere peker på at det gir bedre balanse mellom tiltak og styrker

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Registrering i verneområder

- Bevaringsmål
  - Effektmåling av gjennomførte tiltak
  - Opprettes i samarbeid med SNO dersom vi skal stå for oppfølgingen
  - Registreringer legges inn i Naturoppdrag
- Ferdselstellere
  - Behov for bruk av SNOs ferdselstellere skal ikke inn i ESS som tildligere pga. svært få tellere igjen. Der vi har tellere diskuteres bruken av disse på planleggingsmøtet
- Ikke SNO som økonomisk ansvarlig, utenom mink
- Nye frister i planleggingen av verneområdearbeidet

Miljø-
direktoratet

Alle Statsforvaltere
Alle nasjonalpark – og verneområdestyrer

Trondheim, 27.10.2025

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2025/15345

Saksbehandler:
Vibeke Husby

Føringer for forvaltningsmyndighetene for verneområder - tiltaksmidler, restaureringsmidler og SNO-ressurser for 2026

Elektronisk søknadssenter (ESS) skal som vanlig benyttes for å melde inn behov for midler til tiltak i verneområder og naturrestaurering. Søknadssenteret åpner for innmelding over kap. 1420 post 31 den 15. november, og frist for innmelding er 9. januar 2026. Innmelding av behov for SNO-ressurs skal bygge på planleggingsmøter mellom forvaltningsmyndighet for verneområdene og SNO lokalt.

1. Post 1420.31 – Tiltak i verneområder, tiltak for villrein og naturrestaurering

Nytt – Tiltak for villrein er innlemmet i budsjettposten

I forslag til statsbudsjett for budsjettåret 2026, som ble lagt fram den 15. oktober, er tiltak for villrein inkludert i kap. 1420 post 31. Miljødirektoratet arbeider med tilrettelegging av dette og vil komme tilbake med informasjon om denne delen av budsjettposten når slik informasjon er klar.

Nytt – revidert strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder

Strategi for bruk av midler til tiltak i verneområder er nå revidert og skal gjelde i fem år (2026-2030). Strategien gir føringer for bruken av tiltaksmidlene og for prioriteringer mellom ulike tiltak. Vi har ikke gjort store endringer i strategien, men vi oppfordrer til å lese den før dere melder inn behov for tiltaksmidler, se vedlegg 1.

Miljødirektoratet gjennomførte i høst en evaluering av prøveordningene med 1) rammetildeling med bakgrunn i innmeldte behov for midler til tiltak i ESS og 2) tidlig tildeling av tiltaksmidler i tildelingsbrevet til Statsforvalteren før jul.

Statsforvalterne gir i evalueringen bred støtte til ordningen med tildeling av en samlet pott for tiltaksmidler. Dette oppleves som en betydelig forbedring som gir økt fleksibilitet, mindre byråkrati og bedre økonomistyring. Flere peker på at det gir bedre balanse mellom tiltak og styrker

Postadresse: Postboks 5672, Torgarden, 7485 Trondheim | **Telefon:** 73 58 05 00
E-post: post@miljodir.no | **Internett:** www.miljødirektoratet.no | **Organisasjonsnummer:** 999 601 391
Besøksadresser: Brattørkaia 15, 7010 Trondheim | Grensesvingen 7, 0661 Oslo
Besøksadresser Statens naturoppsyns lokalkontorer: Se www.naturoppsyn.no

Tidsfrister i Naturoppdrag

Hva skal gjøres?	Hvem gjør det?	Når skal det gjøres?	Kommentar.
Dokumenter alle oppdrag utført inneværende år i Naturoppdrag	Utfører	Senest en uke før planleggingsmøtet	Om *Utfører* ikke har tilgang til Naturoppdrag skal *Ansvarlig* dokumentere oppdraget
Formøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	Senest en uke før planleggingsmøtet	Gjennomgang av gjennomførte og kommende oppdrag. Forvaltningsmyndighet arrangerer
Opprett forslag til kommende års oppdrag i Naturoppdrag	Forvaltningsmyndighet	Senest en uke før planleggingsmøtet	
Planleggingsmøter	Forvaltningsmyndighet og lokalt SNO	15. november - 15. desember	Forvaltningsmyndighet arrangerer
Siste frist for å avvise oppdrag i Naturoppdrag	Lokalt SNO	31. desember	Avviste oppdrag skal ha "*Ingen utfører*". Godtatte oppdrag skal ha riktig *Utfører*

Minkbekjempelse

- Meld inn behov som er i tråd med handlingsplanen mot mink.
- SNO gjør en samlet vurdering av kapasitet vs. innmeldt behov.
- Legg inn bestilling om minkuttak i både ESS og i Naturoppdrag.
  - Skill mellom prosjekter hvor SNO er økonomisk ansvarlig og andre prosjekter. Det vil si at du kanskje må sende ulike søknader.
- SF skal sørge for klare forhold relatert til vernebestemmelsene, og varsle og avklar med berørte grunneiere om minkuttak og felleoppsett der behov.

Årshjul for planlegging og samarbeid mellom forvaltningsmyndighet og SNO

Bestillinger 2025

Nasjonalparkstyre har prioritert:

- Tilsyn/oppsyn:
  - Motorferdseloppsyn Ordo-Jakobselvkroken
  - Tilsyn elgjakt og fellingsplasser
- Tiltak/skjøtsel:
  - Uthenting av søppel og søppelaksjoner
  - Transport av karttavler og materialer
  - Fjerne sandlupiner i Syltefjorddalen NR
  - Oardu: Etablering av fast verneskilt, justering gapahuk, fylling av hull
  - Fjerning av tagging
  - Vedlikehold på oppsett av nye skilt
- Bevaringsmål og overvåking:
  - Finnmarkssvineblom
  - Opprette bevaringsmål på sti i Komagdalen
  - Ferdselsteller i Nattfjelldalen
  - Telling av elg (Komagdalen)

Gjennomførte oppdrag i verneområdene

- **Timer <u>utetid</u> i verneområdene:**
  - Tilsyn: 121 timer (2024:111)
  - Tiltak/skjøtsel: 355 timer (2024: 274)
  - Registrering: 142 timer (2024: 202)
  - Total: 618 timer (2024: 594 timer)

- **I tillegg:**
  - Stor tilstedeværelse gjennom arbeidsoppgaver på fjellrev og rovvilt
  - Innetid: klargjøring/planlegging og rapportering feltarbeid i naturoppdrag
  - Torfinn Rasmussen, sesongoppsyn i de små verneområdene

- **Antall kilometer i nasjonalparken:**
  - Snøscooter 3866 km (Fjellrevarbeid: 2456 km)
  - ATV: 1037 km (Fjellrevarbeid: 790 km)

Tilsyn/kontroll 2025

- Motorferdseloppsyn
  - Helikopteroppsyn i Sone A under fjellrevarbeid
  - Enkelte observasjoner av scooterspor i parken: Ordo, Oksevannet mot Langryggen, Dobbeltnasen
  - Tips om scooterkjøring ved Dobbeltnasen fra NP forvalter
  - Tips om ATV kjøring fra Nerslåtta nordover langs elva i parken
- VAKE oppsyn
- Kulturminneoppsyn
  - På bestilling fra kulturminnemyndighet: Noaidecerru med riksantikvaren og NP-styret
- NP-tilsyn med helikopter
  - Fjellrevregistrering, utflyging søppel og rovfuglregistrering

Tilsyn/kontroll 2025

- Skilting og vedlikehold

Tiltak/skjøtsel 2025

- Frakt og bistand oppsett av tretavler
- Frakt av materiale til Storelva
- Bistand transport av utstyr til linjehyttene
- Utflyging av søppel og diverse

Tiltak/Skjøtsel 2025

- Bytte port og reparasjon av gjerde på sandfjordneset NR
- Ny løsning må til i ved flomålet

Tiltak/Skjøtsel

Bevaringsmål/Overvåking 2025

Bevaringsmål finnmarksvineblom

- Opprettet nye punkter – lagt inn data og installasjoner i naturoppdrag

Foto: Hans Ivar Hortman

Bevaringsmål

Resultater Finnmarksvineblom

- Punkt 1: 4 i blomst (2022=23)
- Punkt 2: 0 i blomst (2022=3)
- Punkt 3: 11 i blomst (2022=82)
- Generelt lite i blomst, til tross nye punkter fra 2022
- Hensiktsmessig med tettere oppfølging?

Bevaringsmål/overvåking 2025

- Opprettet bevaringsmål på sti i Komagdalen
- 3 punkter med ulik grad av slitasje
- 3 års frekvens på oppfølging av målinger med bilder

Punkt 1 – sør

- 4 meter total bredde på spor fra vegetasjonsdekket til vegetasjonsdekket, inkludert slitasje.
  Slitasje spor øst: 80 cm
  Slitasje spor vest: 30 cm
  Total slitasje: 110 cm
- Avrundet nærmeste 5 cm ved treff av bakkevegetasjon

Bevaringsmål/ Overvåking 2025

Punkt 1 – sør

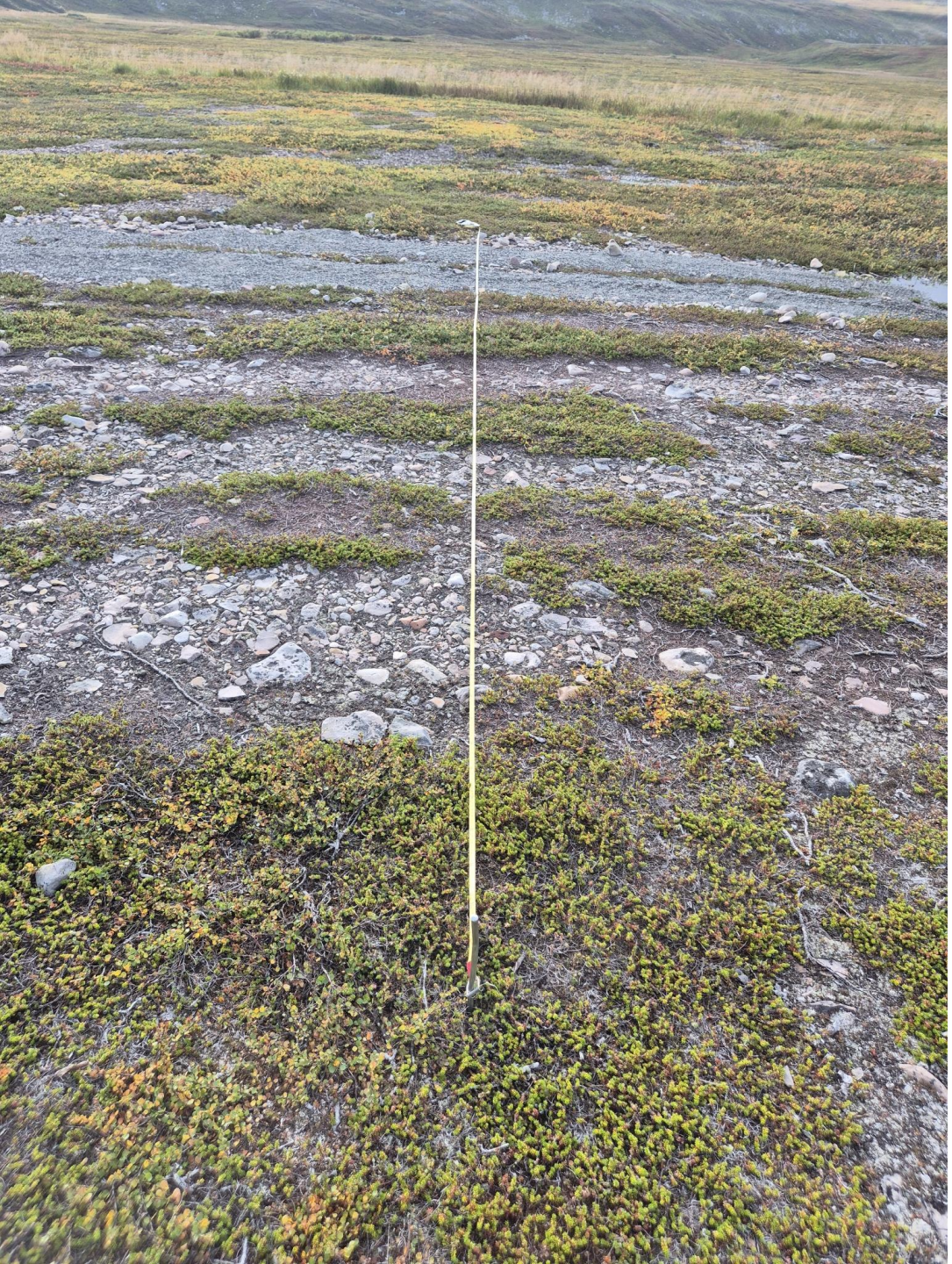

Punkt 2 midt

- Total bredde 7,3.
  Slitasje vest = 0 cm
  Øst slitasje fra markør/punkt=
  80+50+65+30= 225 cm i 4 spor.
- Avrundet nærmeste 5 cm.

Punkt 2 midt

Punkt 2 - midt

Punkt 3 nord

- Total sporbredde: 4,9 meter.
  Slitasje vest = 0 cm.
  Slitasje øst: 3 spor.
  Nærmest markør: 30 cm, 25 cm, 45 cm = 100 cm total slitasje
- Avrundet nærmeste 5 cm

Punkt 3 nord

Punkt 3

2026 og fremtidig fokus

Naturoppdrag appen

- Alle oppdrag legges inn i NO
  - Løpende oppdrag gjennom året, tidligst mulig beskjed om behov for SNO bistand, vurderes fortløpende av SNO
  - Akutte oppdrag om ulovligheter prioriteres
  - Ordinært tilsyn skal ikke bestilles, kun ved særskilte behov
- Tagging på stein i ovnen og i LVO

2026 og fremtidig fokus

- Motorferdsel i forbindelse med jakt
- Overvåking av kjørespor i verneområdene
- Følge opp ulovlig motorferdsel i sone-A og i randsonen
  - Gjerne i forbindelse med fjellrev lokaliteter
  - Skilting scooterløype Ordo-Kroken
- Bestilte tiltak 2026
  - Klopplegge sti i Komagdalen
  - Oppgradere skilting på veistrekning i LVO
  - Uthenting av søppel på flere lokasjoner
- Følge opp at skilt og tavler er i god stand

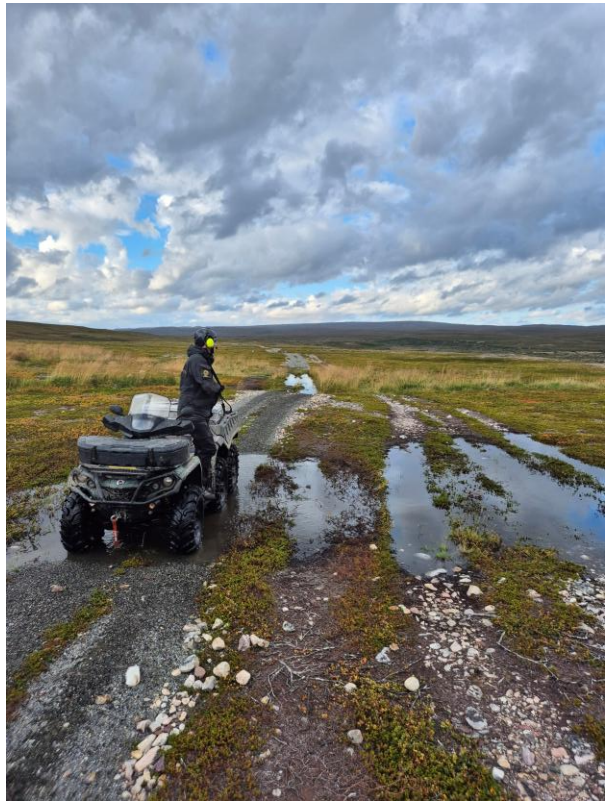

Ferdselsteller Nattfjelldalen 2016-2025

Ferdselsteller Nattfjelldalen

- Installert i 2016
- Byttet batteri juni 2024
  - Varighet i maks 2 år
  - Følger opp ved behov og ønske fra NP-styre
- Totalt 17968 «besøkende» siden 2016

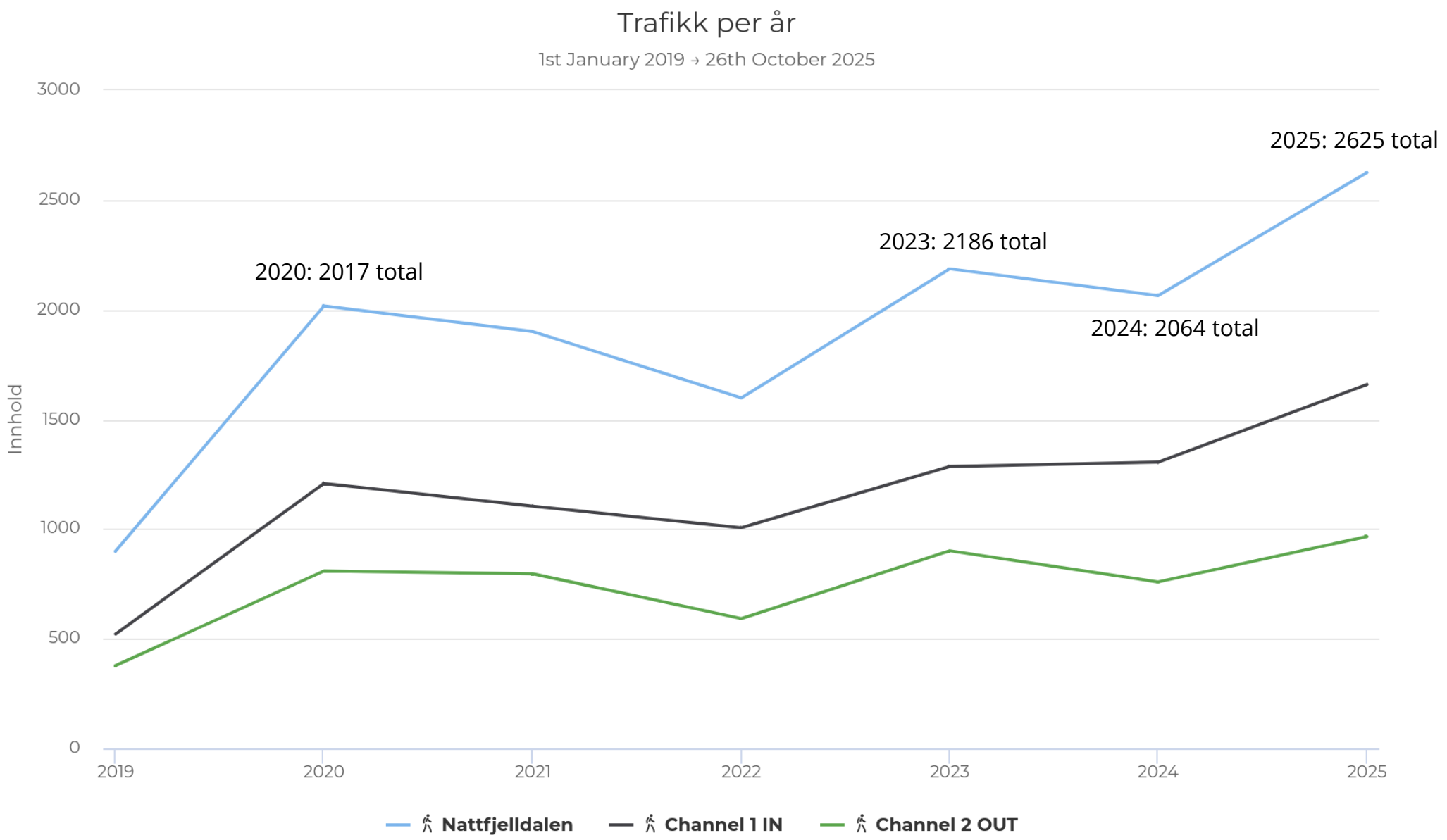
Trafikk per år
1st January 2019 → 26th October 2025
3000
2500
2000
1500
1000
500
0
Innhold
2019
2020
2021
2022
2023
2024
2025
2020: 2017 total
2023: 2186 total
2024: 2064 total
2025: 2625 total
Nattfjelldalen
Channel 1 IN
Channel 2 OUT

Trampeteller 2025

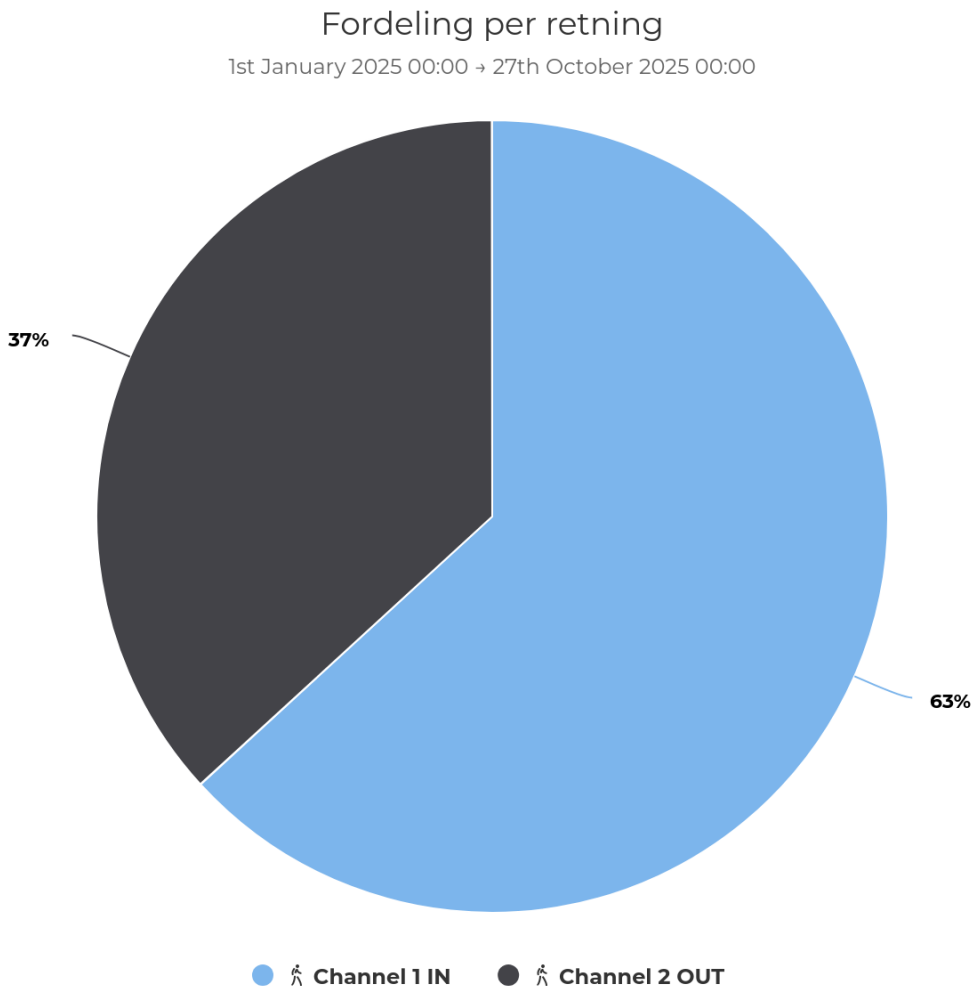

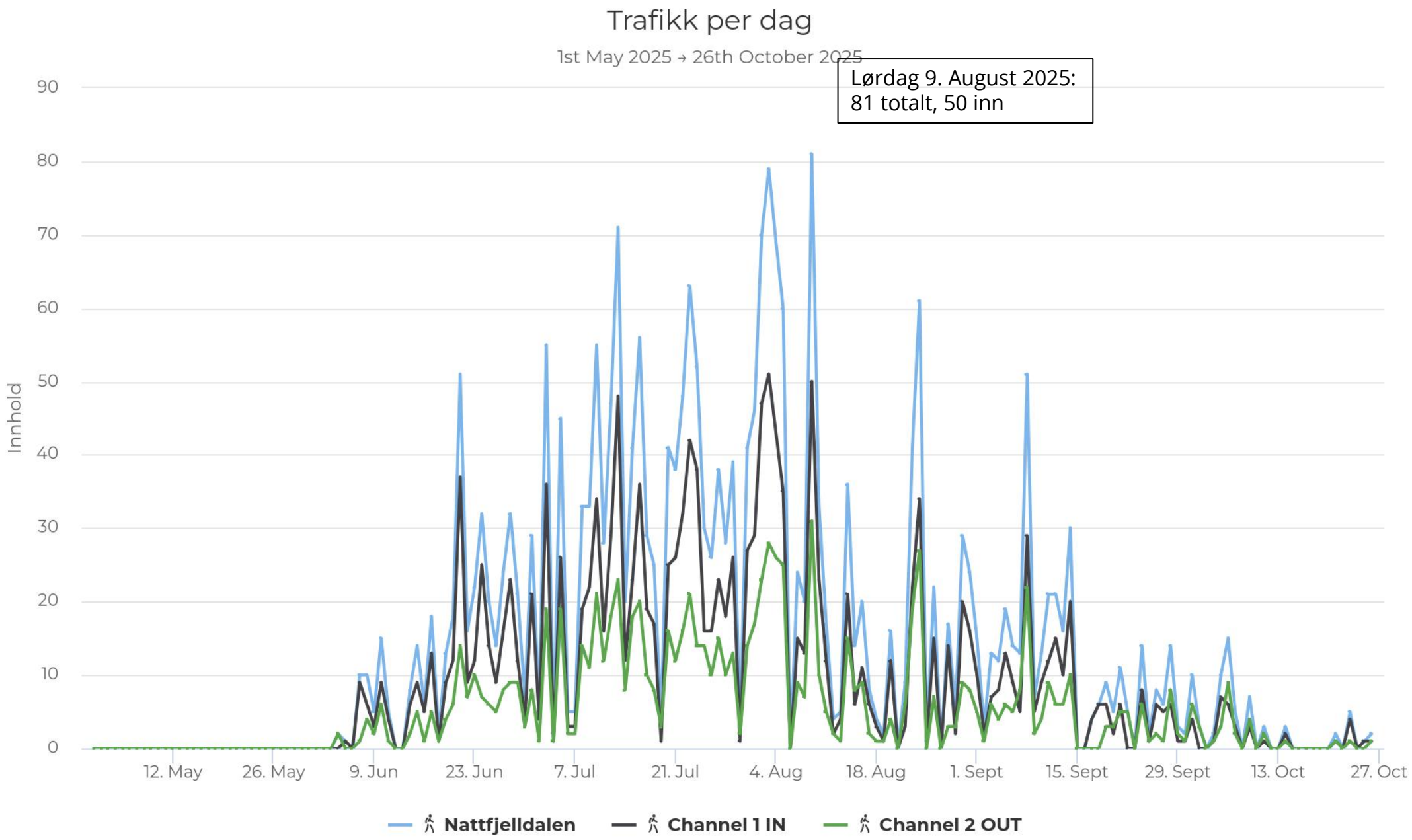
Trafikk per dag
1st May 2025 → 26th October 2025
Lørdag 9. August 2025:
81 totalt, 50 inn
Innhold
90
80
70
60
50
40
30
20
10
0
12. May
26. May
9. Jun
23. Jun
7. Jul
21. Jul
4. Aug
18. Aug
1. Sept
15. Sept
29. Sept
13. Oct
27. Oct
Nattfjelldalen
Channel 1 IN
Channel 2 OUT

2025 – snitt per dag

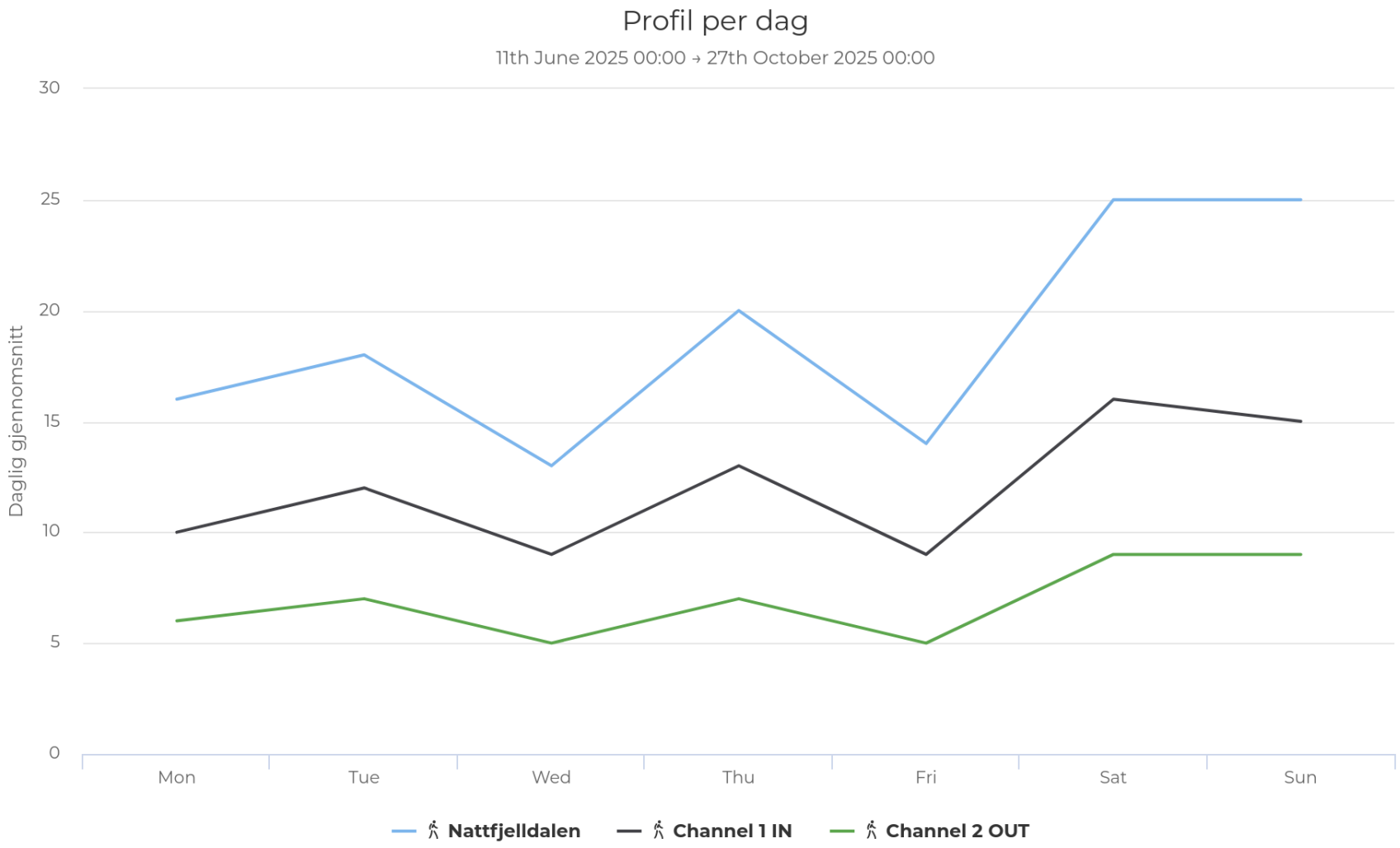

Årlig sammenligning per måned

@5y → @0d — 1st January 2020 → 26th October 2025

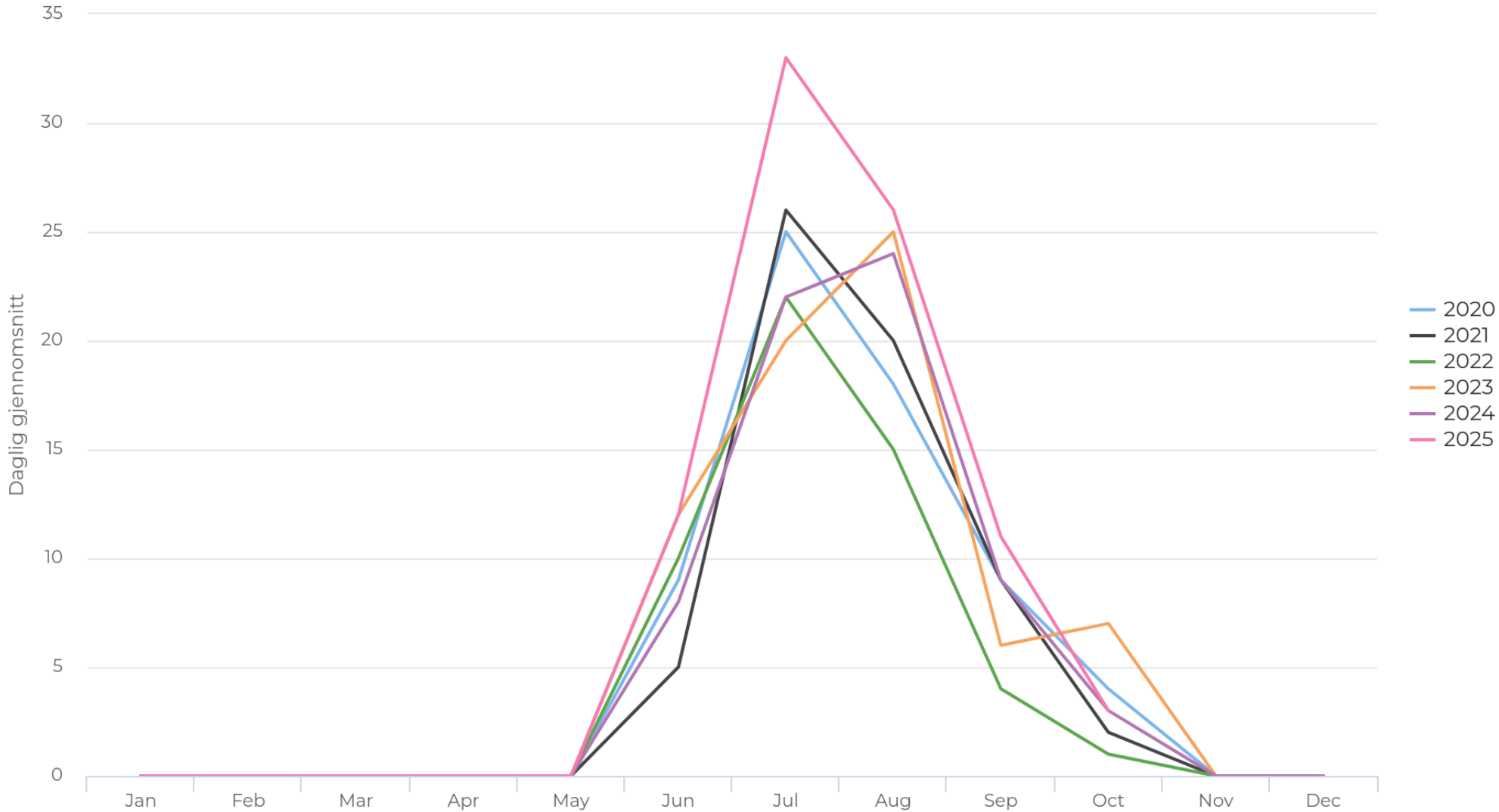

Registrering 2025 Fjellrev

6 ynglinger på Varangerhalvøya

Foto: Hans Ivar Hortman

Pelslus?

- Observasjon av unormalt pelstap hos fjellrev.
- Samtlige aktive hi medisinert.
- Samtlige forautomater desinfisert.
- Foreløpig ikke påvist årsak.

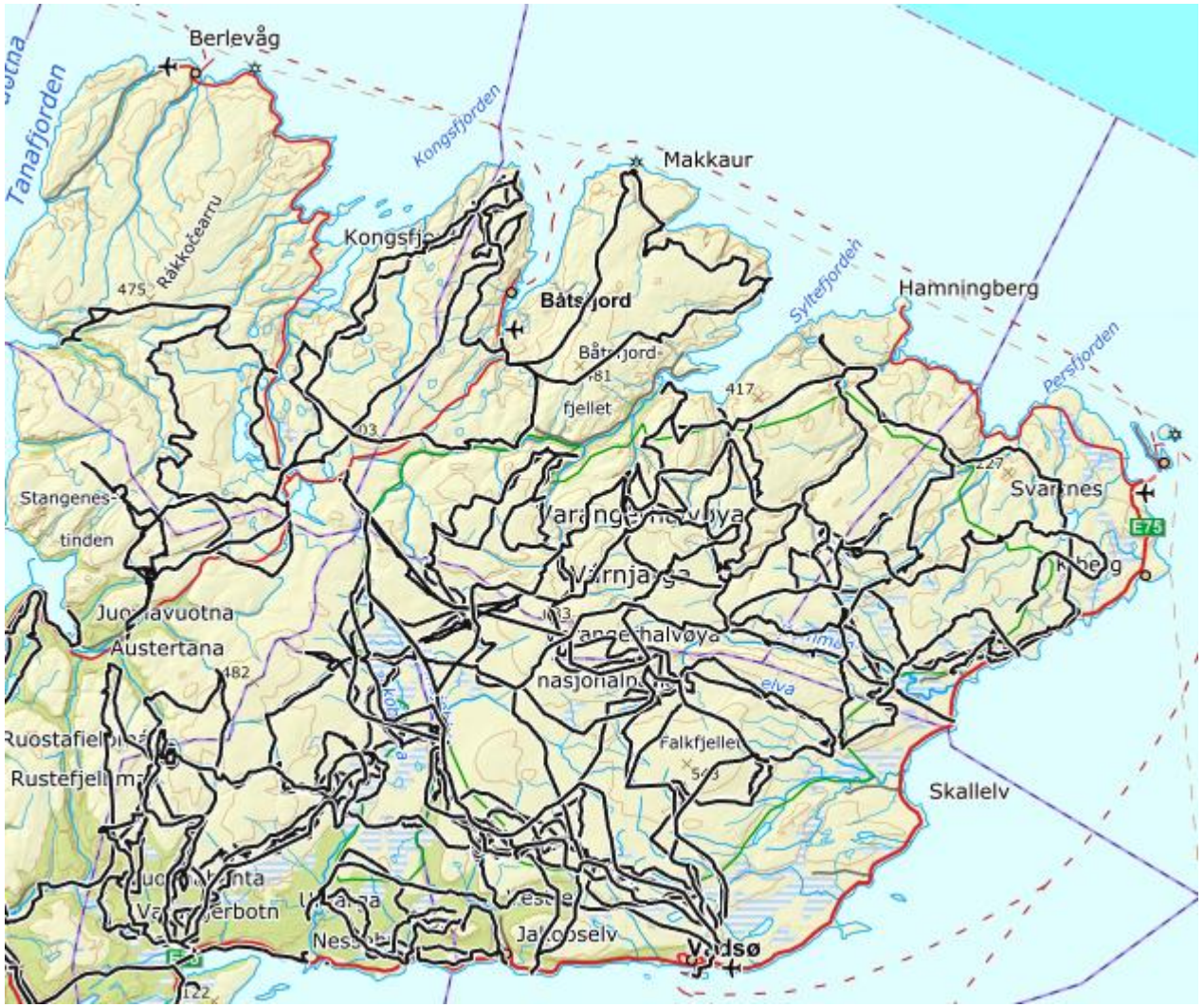

Registrering rovvilt

- 9 DNA prøver fra jerv samlet
- 2 ulike tisper identifisert